

Atmintinė

Ką vertėtų žinoti apie plaučių uždegimą

Plaučių uždegimas arba pneumonija – tai infekcijos (dažniausiai virusų arba bakterijų) sukeltas plaučių audinio uždegimas. Dėl į plaučius patekusių mikroorganizmų alveolėse susikaupia skysčio ir uždegiminių ląstelių. Dėl šio pažeidimo sutrinka dujų apykaita – blogai pasisavinamas deguonis.

Sirgdamas vaikas paprastai kosi, karščiuoja, sunkiau kvėpuoja. Uždegimo sukėlėjas priklauso nuo vaiko amžiaus. Kūdikiams ir vaikams iki 5 metų pneumoniją dažniausiai sukelia virusai, vyresniems nei 5 metų – bakterijos.

Kartais virusai (pvz., gripo) pažeidžia smulkiųjų kvėpavimo takų gleivinę ir sudaro sąlygas bakterijoms sukelti uždegimą. Pabrinkusi (sustorėjusi) smulkiųjų kvėpavimo takų gleivinė trukdo orui patekti į alveoles, ir vaikui reikia daugiau pastangų norint įkvėpti. Kvėpuojant pradeda dalyvauti tarpšonkauliniai, pilvo raumenys, vaikas dažniau kvėpuoja tam, kad kompensuotų per mažą oro kiekį, vienu įkvėpimu patenkantį į alveoles.

Uždegimas gali apimti tik vieną plaučių dalį, tačiau neretai pažeidžiamos kelios plaučių dalys (skiltys) arba visi plaučiai.

Kokie dažniausi plaučių uždegimo simptomai?

- Kosulys
- Karščiavimas
- Neįprastas, nenormalus kvėpavimas (pavyzdžiui, dažnesnis, nei įprastai)
- Pasunkėjęs, skausmingas kvėpavimas.
- Neramumas, atsisakymas gerti ir valgyti.

Vaikams gali pasireikšti įvairūs išvardintų simptomų deriniai. Jeigu matote, kad vaikas atrodo liguistai, kosti ir karščiuoja, gali būti, kad jam prasidėjo plaučių uždegimas.

Ar reikia, kad sergantį vaiką apžiūrėtų gydytojas? Taip, jei Jūs manote, kad Jūsų vaikas serga plaučių uždegimu, jį turi apžiūrėti gydytojas. Pneumonija, ypač negydoma, gali būti labai sunki liga.

Kvieskite greitąją medicinos pagalbą, jeigu:

- vaikas nustojo kvėpuoti;
- vaiko oda mėlynuoja arba įgyja pilkšvą atspalvį;
- vaikas labai sunkiai kvėpuoja, stena;
- gleivėmis, skrepliais kemšasi kvėpavimo takai ir trukdo vaikui kvėpuoti;
- vaikui sunku, kiekvienam iškvėpimui ir įkvėpimui reikia daug pastangų.

Apžiūrėdamas galimai pneumonija sergantį vaiką, gydytojas klauso jo plaučius. Esant reikalui, atliekamas plaučių rentgenologinis tyrimas.

Kaip plaučių uždegimas gydomas? Plaučių uždegimo gydymas priklauso nuo vaiko amžiaus, ligos sunkumo, ligos sukėlėjo (virusas ar bakterija). Labai sunkiai sergantys vaikai, ypač maži, turi būti gydomi ligoninėje.

Pneumonija, kurią sukėlė bakterijos, turi būti gydoma antibiotikais, – vaistais, kurie veikia bakterijas. Antibiotikai gali būti tablečių, kapsulių, sirupo ar suspensijos pavidalo. Svarbu, pradėjus antibiotikų kursą, nenutraukti gydymo net jei vaikas jau pasijuto gerai.

Deja, bet antibiotikai neveikia virusų. Virusų sukelta pneumonija sergantys vaikai gydomi kitais, vadinamaisiais simptominiiais vaistais. Šie vaistai padeda vaikui jaustis geriau, kol organizmas kovoja su ligą sukėlusiu virusu.

Per kiek laiko vaikas pasijus geriau, pasveiks? Sergantys bakterijų sukeltu plaučių uždegimu ir gydomi antibiotikais vaikai pasijunta sveikesni jau 2-3 gydymo dieną. Tačiau dar keletą savaičių arba net mėnesį plaučių uždegimu sergantis vaikas gali jausti bendrą silpnumą, pakosėti. Tokį fizinį krūvį, kokį turėdavo iki ligos, vaikas pradės toleruoti tik po 1-2 mėnesių nuo ligos pradžios.

Kaip slaugyti plaučių uždegimu sergantį vaiką namuose? Vaikas pirmiausiai turi jaustis patogiai, pakankamai ilsėtis (žaisti ramiai, daugiau pagulėti, pasnausti, riboti knygų skaitymą, naudojimąsi kompiuteriu, televizoriaus žiūrėjimą, vengti streso). Labai svarbu, kad vaikas gautų pakankamai skysčių. Mažiems vaikams geriau duoti gerti po nedaug, tačiau dažnai (užsikosėjęs vaikas gali išvemti išgertą didesnę skysčių kiekį). Būtina kelis kartus per dieną vėdinti kambarius.

Aukštai temperatūrai bei skausmui mažinti galima duoti paracetamolio arba ibuprofeno. Vaisto dozė priklauso nuo vaiko mažiaus. Paprastai vaiko dozė, atsižvelgiant į vaiko amžių ir (arba) svorį, nurodoma ant kiekvieno vaisto pakuotės lietuvių kalba.

Yra gausu kosulį skatinančių ar atsikosėjimą palengvinančių vaistų. Juos reikėtų skirti atsakingai, pasitarus su gydytoju. Dauguma šios grupės preparatų yra augalinės kilmės (žoliniai), tačiau vaikas gali būti alergiškas kuriai nors sudedamajai vaisto daliai. Kilus alerginei reakcijai, vaiko būklė tik pablogės, jis gali pradėti dusti. Ne visi kosulį lengvinantys preparatai skirti mažiems (ypač ikimokyklinio amžiaus) vaikams. Dažnai geriausia skatinti atsikosėjimą vandens ar druskų tirpalo (fiziologinio arba tiesiog mineralinio vandens) inhaliacija. Tai ne tik veiksminga, bet ir saugu.

Vaikui pradėjus sveikti, jis paprastai gausiai atsikosi. Reikia paskatinti vaiką kosėti ir iškosėti skreplius. Atsikosėti kartais padeda specialūs kvėpavimo pratimai, masažas, haloterapija (druskų kambarys). Šios priemonės tinka tik nekarščiuojantiems vaikams.

Be gydytojo leidimo negalima vaikui duoti kosulį slopinančių vaistų. Šie vaistai retai padeda, tačiau gali sukelti daug nepageidaujamų reiškinių.

Jei vaiko būklė negerėja taikant paskirtą gydymą dviejų parų laikotarpiu, reikėtų dar kartą susisiekti gydančiu gydytoju. Galbūt reikės keisti anksčiau skirtą gydymą.

Kaip apsaugoti vaiką nuo pakartotinio susirgimo plaučių uždegimu? Pirmiausia reikia dažnai plauti rankas. Tokiu būdu apsisaugoma nuo naujos infekcijos patekimo į burną bei kvėpavimo takus. Reikia vengti kontakto su sergančiais, kosinčiais vaikais bei suaugusiais. Būtina grūdinti vaiką – daug laiko praleisti gryname ore, sportuoti. Galima paskiepyti vakcinomis, apsaugančiomis nuo tam tikrų infekcijų, sukeliančių pneumoniją.

Parengė Vaikų ligoninės Vaikų pulmonologijos ir imunologijos skyriaus vaikų pulmonologė dr. Sigita Petraitienė